

Projekt Konwencji o obszarach górskich,
wododziałowych i bagiennych Eurazji, Afryki
i Ameryki Łacińskiej, mających znaczenie
kontynentalne w ochronie wody słodkiej
i dzikiej przyrody

Wstęp

Po Raporcie U Thanta z 1969 r. wydawało się, że nastąpi zasadniczy zwrot w podejściu do ochrony przyrody naszej planety. Niestety, tak się nie stało – wszystkie negatywne procesy, jak np.: niszczenie lasów i zasobów wód słodkich, pustynnienie, giniecie gatunków miały miejsce w dalszych latach, co było między innymi powodem zwołania Szczytu Ziemi w Rio de Janeiro w 1992 r. Dokumenty, które tam przyjęto, takie jak: Deklaracja z Rio, Globalny Program Działań – Agenda 21, Konwencja o różnorodności biologicznej, Zasady o ochronie i rozwoju lasów – nie przyczyniły się w sposób widoczny do zmiany niekorzystnej sytuacji.

Niniejszy, wstępny projekt Konwencji o obszarach górskich, wododziałowych i bagiennych Eurazji, Afryki i Ameryki Łacińskiej, mających znaczenie kontynentalne w ochronie wody słodkiej i dzikiej przyrody jest próbą zmiany niekorzystnych tendencji, które dotyczą przyrody i jej zasobów, a zarazem jest koncepcją ochrony przyrody w skali globalnej.

Do tej pory nie uregulowano prawnie w skali światowej problemów związanych z ochroną obszarów, będących strategicznymi źródłami wody słodkiej, takich jak góry i wododziały, co jest zadaniem niniejszej Konwencji.

W Konwencji w sprawie zwalczania pustynnienia z 1994 r. nie poruszono nawet tych zagadnień, a w Konwencji Ramsarskiej z 1971 r., na której konstrukcji prawnej oparłem poniższy projekt Konwencji, nie rozwiązano w pełni w skali glo-

balnej problemu ochrony szeroko pojętych terenów bagien-nych, jako magazynów wody, z uwagi na ograniczony zasięg terytorialny i monotematyczność (ochrona ornitofauny).

Tworzone od kilkudziesięciu lat rezerwaty i parki narodowe mają zbyt małą powierzchnię w stosunku do całych kontynentów. Sytuacja pogarsza się w związku z utrzymującą się nadal eksplozją demograficzną i konsumpcyjnym nastawieniem społeczeństw w krajach ubogich oraz ze wzrastającą eksploatacją zasobów przyrodniczych przez kraje bogate. W sytuacji, kiedy optymizm nie ma żadnego racjonalnego uzasadnienia, **projekt nowej Konwencji proponuje rzeczywisty podział funkcji obszarów kontynentów na część ochronną (kontynentalne obszary chronione), gdzie chroniona będzie cała przyroda, a w szczególności zasoby wody słodkiej, oraz część gospodarczą.**

Projekt Konwencji obejmuje części i regiony świata słabiej rozwinięte gospodarczo, gdzie zachowały się rozległe obszary naturalnej przyrody. Dotyczy on Azji, Europy Wschodniej i częściowo Południowej, Afryki i Ameryki Łacińskiej. Zrezygnowano tu świadomie z włączenia tych regionów świata, które skupiają państwa wysokorozwinięte, tj.: z Europy Zachodniej i Ameryki Północnej czy nawet Australii (w tym przypadku sprawa otwarta). Nie uwzględniono także okolic polarnych.

Wielkopowierzchniowe, o ściśle określonych granicach, kontynentalne obszary chronione, będące nową formą ochrony przyrody i podstawą systemu ochronnego, zaproponowanego w Konwencji (art. 3.1.), w zależności od przyjętych wariantów mogą zajmować od 20 do 30% powierzchni kontynentów.

Kontynentalne obszary chronione objęłyby głównie obszary górskie, wododziałowe i bagienne (np. Himalaje, Kaukaz, Wyżynę Gujańską, Kotlinę Konga), ale Konwencja jest tak skonstruowana, że nie wyklucza też objęcia ochroną innych sąsiednich terenów.

Na obszarach tych, które w zależności od konkretnej sytuacji będą miały status prawny porównywalny z obszarami chronionego krajobrazu lub nawet rezerwatami częściowymi, będzie rozwijana i zagęszczana sieć tradycyjnych parków narodowych i rezerwatów, które mogą uzyskiwać ze względu na swoją powierzchnię, cenną i ważną funkcję w ramach Konwencji – status tzw. rezerwatów kontynentalnych (art. 5.1.). Rezerwaty kontynentalne nie są nową formą ochrony

przyrody jak w przypadku kontynentalnych obszarów chronionych, ale jest to status nobilitujący obiekty, jak np. w przypadku rezerwatów biosfery i obiektów światowego dziedzictwa ludzkości. W Konwencji przedstawiono też zasady jej finansowania poprzez ustanowienie specjalnego funduszu (art. 10.1.).

Projektowana Konwencja jest próbą integracji ochrony przyrody z ekonomią w skali globalnej i jako dokument międzynarodowy zapoczątkowałaby nowy kierunek w rozwoju ekonomicznym regionów słabiej rozwiniętych, przy poszanowaniu zasobów przyrody, a szczególnie wody słodkiej.

Umawiające się Strony,

– uznając współzależność człowieka i otaczającej go przyrody oraz niewystarczającą skuteczność jej dotychczasowych małopowierzchniowych w skali globalnej form ochrony w postaci parków narodowych, rezerwatów, krajobrazów chronionych;

– będąc przekonane o potrzebie wyraźnego zróżnicowania w skali kontynentów funkcji obszarów na ochronne i gospodarcze;

– uwzględniając fundamentalne funkcje ekologiczne obszarów górskich, wododziałowych i bagiennych, jako magazynów wody słodkiej oraz ich znaczenie w zasilaniu wodnym;

– będąc przekonane, że obszary górskie, wododziałowe i bagienne stanowią zasoby przyrodnicze o wielkiej wartości naukowej, gospodarczej, kulturalnej, historycznej, turystycznej i uzdrowiskowej, a ich utrata byłaby nie do naprawienia;

– pragnąc w kontekście eksplozji demograficznej i ekspansji gospodarczej człowieka powstrzymać, obecnie i w przyszłości, wzrastające naruszanie i niszczenie tych obszarów, a zwłaszcza ich zasobów wodnych i leśnych oraz ich flory i fauny;

– uznając wagę i zalecenia Globalnego Programu Działań–Agenda 21, szczególnie jej rozdziałów 12, 13, 18;

– wierząc, że zachowanie obszarów górskich, wododziałowych i bagiennych, ich zasobów wodnych, flory i fauny, cennych ekosystemów i krajobrazów oraz oryginalnych kultur ludzkich, może być zapewnione przez powiązanie dalekowzrocznej polityki państw ze skoordynowanym działaniem międzynarodowym;

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

1. W rozumieniu niniejszej Konwencji obszarami górskimi są rozległe, wznoszące się ponad otaczającym terenem obszary powierzchni Ziemi, które charakteryzuje rzeźba o znacznych różnicach wysokości. Konwencja obejmuje też niektóre rozleglejsze obszary wyżynne wzniesione ponad 300 m n.p.m. oraz w pewnych przypadkach kotliny położone powyżej 200 m n.p.m.

2. W rozumieniu niniejszej Konwencji obszarami wododziałowymi są rozległe obszary położone wzdłuż linii oddzielających od siebie dorzecza większych rzek. W tym rozumieniu oprócz obszarów górsko-wyżynnych Konwencja obejmuje też niektóre duże tereny równinne oraz bezodpływowe, w tym suche.

3. W rozumieniu niniejszej Konwencji obszarami bagiennymi są rozległe tereny, na których występują: bagna, błota, torfowiska, solonczaki, a także wody i mokradła okresowe, naturalne jeziora, rzeki i ich delty, laguny, mangrowia i innego typu tereny przymorskie oraz, w wyjątkowych przypadkach, przybrzeżne rafy i szelfy.

Artykuł 2

1. Konwencją w sensie geograficznym objęte są:

a) Eurazja (bez obszarów arktycznych) z Nową Gwineą, w tym w Europie: obszary śródziemnomorskie, Półwysep Bałkański i tereny między Karpatami a Uralem należące do Niziny Wschodnioeuropejskiej,

b) Afryka,

c) Ameryka Łacińska (obszary na południe od Rio Grande).

Artykuł 3

1. Tworzy się kontynentalne obszary chronione (Continental Protected Areas – CPA) Eurazji, Afryki i Ameryki Łacińskiej w celu ochrony zasobów wód słodkich (powierzchniowych i podziemnych) i zasobów leśnych oraz dzikiej przyrody dla całej ludzkości na następne stulecia, a także w celu zapobiegania obecnie i na przyszłość procesom pustynnienia, powodziom i erozji gleb, co związane jest z ochroną rolnictwa, zasobów żywnościowych i poprawą naturalnej retencji wód.

2. Każda ze Stron wskaże odpowiednie obszary górskie, wododziałowe i bagienne na swoim terytorium, w celu włączenia ich do Rejestru CPA, który będzie prowadzony przez Stałe Biuro utworzone na podstawie artykułu 9 niniejszej Konwencji.

Granice poszczególnych CPA będą dokładnie opisane i naniesione na mapę.

3. Wyboru obszarów górskich, wododziałowych i bagiennych, które powinny być zamieszczone w Rejestrze CPA, należy dokonać na podstawie ich międzynarodowego znaczenia ekologicznego, botanicznego, zoologicznego, geologicznego i hydrologicznego w skali kontynentalnej.

W pierwszym rzędzie powinny być do niego włączone obszary, które mają znaczenie w skali kontynentów jako:

– magazyny wody słodkiej lub tereny rzeczywistego i potencjalnego zasilania wodnego, w tym także mające szczególne znaczenie dla sąsiednich obszarów rolniczych i zurbanizowanych,

– węzły hydrograficzne dużych rzek,

– tereny o gęstej sieci rzecznej lub jeziornej, o bogatych wodach podziemnych, a także tereny z wodami zanikającymi, które wymagają ochrony,

– tereny o dużych powierzchniach leśnych, krzewiastych lub trawiastych,

– rozległe, rzeczywiste lub potencjalne środowiska życiowe charakterystycznych dla takich obszarów gatunków roślin, zwierząt i ekosystemów,

– refugia (ostoje), będące pierwotnie lub obecnie centrami różnorodności genetycznej i gatunkowej, a także ważnymi ośrodkami endemizmu i gatunków reliktowych.

Dodatkowym elementem wyróżniającym pewne obszary do zamieszczenia w Rejestrze CPA powinny być ich niepowtarzalne i unikalne krajobrazy oraz specyficzne i unikalne kultury ludzkie. CPA powinny charakteryzować się niskim zaludnieniem, nie przekraczającym przeciętnie 30 osób/km² (wyjątkowo do 50 osób/km²).

Pożądane jest, aby przy wyborze CPA Strony współdziałały ze sobą, kierując się zasadą łączenia wybranych obszarów w jak największe powierzchniowo, międzypaństwowe kompleksy chronione.

4. Obszary zamieszczone w Rejestrze CPA będą miały w zależności od stopnia naturalności i pełnionej funkcji rangę obszarów chronionych o statusie pośrednim między rezerwatami i chronionymi krajobrazami według klasyfikacji

IUCN/WCU, ale o ściśle ustalonym reżimie ochronnym. Na CPA obowiązuje zasada nadrzędności ochrony przyrody i jej zasobów względem działalności gospodarczej. Ich powierzchnia powinna być rzędu od tysięcy do setek tysięcy, a nawet w pewnych przypadkach milionów km² i nie powinna być mniejsza niż 1000 km² (z wyjątkiem terenów gęściej zaludnionych – ale tu nie mniejsza niż 500 km²). Jeśli to możliwe, CPA powinny obejmować całe jednostki fizyczno-geograficzne.

5. Zamieszczenie obszaru górskiego, wododziałowego i bagiennego w Rejestrze CPA nie narusza suwerennych praw Strony, w granicach której obszar ten się znajduje, a wszelkie ograniczenia wynikające z ochrony CPA mają charakter wspólnej, dobrowolnej, międzynarodowej akcji w celu osiągnięcia na przyszłe stulecia przez wszystkie Strony korzyści gospodarczych oraz trwałych sukcesów w ochronie przyrody i jej zasobów.

6. Każda ze Stron, podpisując niniejszą Konwencję lub składając dokument ratyfikacyjny albo dokument przystąpienia zgodnie z jej artykułem 11, wskaże co najmniej jeden obszar górski, wododziałowy lub bagienny w celu zamieszczenia go w Rejestrze CPA.

7. Każda ze Stron ma prawo włączenia do Rejestru CPA dodatkowych obszarów górskich, wododziałowych lub bagiennych znajdujących się na jej terytorium oraz do rozszerzenia lub dla dobra celów Konwencji do wprowadzenia korekt granic obszarów już włączonych do Rejestru CPA; o zmianach tych zawiadomi możliwie najszybciej Stałe Biuro wymienione w artykule 9 niniejszej Konwencji.

8. Każda ze Stron bierze pod uwagę swoją odpowiedzialność międzynarodową za ochronę przyrody i jej zasobów oraz krajobrazu, tak przy dokonywaniu zgłoszeń do Rejestru CPA, jak i przy korzystaniu z prawa do wprowadzenia zmian w Rejestrze CPA dotyczących obszarów górskich, wododziałowych i bagiennych znajdujących się na jej terytorium.

Artykuł 4

1. Strony opracowują i realizują swoje plany w sposób sprzyjający utrzymaniu obszarów górskich, wododziałowych i bagiennych zamieszczonych w Rejestrze CPA oraz w miarę możliwości racjonalnemu użytkowaniu innych obszarów górskich, wododziałowych i bagiennych znajdujących się na ich terytoriach.

2. Każda ze Stron postara się o możliwie najszybsze otrzymywanie informacji o zmianach warunków ekologicznych na obszarach górskich, wododziałowych i bagiennych zamieszczonych w Rejestrze CPA, a leżących na jej terytorium, które już nastąpiły, następują lub mogą nastąpić na skutek rozwoju technologicznego, skażenia środowiska lub innej działalności człowieka. Informacje o takich zmianach powinny być kierowane niezwłocznie do Stałego Biura wymienionego w artykule 9 niniejszej Konwencji.

Artykuł 5

1. Każda ze Stron przyczyni się do ochrony obszarów górskich, wododziałowych i bagiennych przez zapewnienie odpowiedniego nadzoru nad nimi oraz przez tworzenie i zagęszczanie sieci parków narodowych i rezerwatów (wg klasyfikacji IUCN/WCU) na tych obszarach, zarówno zamieszczonych, jak i nie zamieszczonych w Rejestrze CPA. Powyższe parki narodowe i rezerваты, jeśli ich powierzchnia będzie nie mniejsza niż 100 km² (zaleca się dolną granicę 200 km²), a ich funkcja zgodna z celami Konwencji, będą uznawane przez Biuro prowadzące Rejestr CPA, jako rezerваты kontynentalne (Continental Reserve – CR).

2. Każda ze Stron przyczyni się do utrzymania na obszarach górskich, wododziałowych i bagiennych nieskażonego środowiska przyrodniczego lub tam, gdzie zostało ono zdegradowane, do jego przywrócenia; w szczególności na powyższych obszarach będzie chroniony naturalny charakter: strumieni i rzek, ich dolin i przełomów oraz innych wód słodkich, a także terenów źródłiskowych.

3. Strony przyczynią się na CPA do ograniczenia rozwoju osadnictwa, a jeśli to możliwe, do zmniejszenia zaludnienia przez odpowiednią politykę ekonomiczną, demograficzną i migracyjną, przy zapewnieniu lokalnej ludności odpowiednio wysokiego poziomu życia.

4. Strony będą popierać prace badawcze oraz wymianę informacji i publikacji na temat obszarów górskich, wododziałowych i bagiennych oraz ich zasobów flory, fauny i ekosystemów.

5. Strony podejmą starania przez swoją działalność administracyjną o powiększenie na odpowiednich obszarach górskich, wododziałowych i bagiennych liczebności zagrożonych rodzimych gatunków roślin i zwierząt, a także o przywróce-

nie tym obszarom, jeśli to możliwe przez reintrodukcję gatunków, które tu wcześniej wyginęły oraz podejmą starania o ograniczenie rozprzestrzeniania się gatunków obcych.

6. Strony przez swoją działalność administracyjną i politykę ekonomiczną, nawet kosztem terenów rolniczych, a szczególnie przez ograniczanie masowego wypasu zwierząt hodowlanych, będą stale powiększać powierzchnię rodzimych zbiorowisk leśnych, krzewiastych i trawiastych na odpowiednich ekologicznie obszarach górskich, wododziałowych i bagiennych w celu powiększenia zasobów wody słodkiej i polepszenia jej retencji.

7. Strony będą popierać szkolenia personelu zdolnego do prowadzenia badań obszarów górskich, wododziałowych i bagiennych, do zarządzania nimi i sprawowania nad nimi nadzoru.

8. Każda ze Stron będzie propagować w szkołach i wśród lokalnych społeczności cele niniejszej Konwencji.

Artykuł 6

Strony będą konsultować się wzajemnie w sprawie wykonywania obowiązków wynikających z niniejszej Konwencji, szczególnie w przypadku, gdy obszar górski, wododziałowy i bagienny położony jest na terytorium więcej niż jednej Strony. Jednocześnie postarają się one o koordynację i popieranie tak obecnej, jak i przyszłej polityki oraz zasad postępowania dotyczących ochrony obszarów górskich, wododziałowych i bagiennych, a w szczególności ich zasobów wodnych, leśnych oraz ich flory, fauny i naturalnych ekosystemów.

Artykuł 7

1. W razie potrzeby Strony organizują konferencje w sprawie ochrony obszarów górskich, wododziałowych i bagiennych.

2. Konferencje takie będą miały charakter doradczy i będą uprawnione między innymi do:

- a) oceny przestrzegania niniejszej Konwencji,
- b) omawiania uzupełnień i zmian w Rejestrze CPA,
- c) rozpatrywania informacji dotyczących zmiany warunków ekologicznych obszarów górskich, wododziałowych

i bagiennych, zamieszczonych w Rejestrze CPA, dostarczanych zgodnie z artykułem 4.2.,

d) ustalania ogólnych lub szczegółowych zaleceń Stronom w sprawach ochrony, utrzymania i racjonalnego użytkowania obszarów górskich, wododziałowych i bagiennych, a w szczególności ich zasobów wodnych, leśnych, flory i fauny,

e) ustalania wysokości członkowskich składek pieniężnych, składających się na Fundusz Kontynentalnych Obszarów Chronionych Eurazji, Afryki i Ameryki Łacińskiej (CPAF), wymieniony w artykule 10.1. oraz rozdziału tych środków na poszczególne zadania i zabiegi ochronne,

f) zwracania się do właściwych organów międzynarodowych o opracowanie sprawozdań i danych statystycznych, mających charakter ściśle międzynarodowy, dotyczących obszarów górskich, wododziałowych i bagiennych.

3. Strony zapewnią, że organom wszystkim szczebli odpowiedzialnym za zarządzanie CPA zostaną podane do wiadomości zalecenia tych konferencji, dotyczące ochrony, utrzymania i racjonalnego użytkowania obszarów górskich, wododziałowych i bagiennych oraz ich zasobów wodnych, leśnych, flory i fauny, a także, że organy te będą brały pod uwagę te zalecenia.

Artykuł 8

1. Strony włączą do składu swych delegacji na takie konferencje osoby, będące znawcami obszarów górskich, wododziałowych i bagiennych oraz ich zasobów, flory i fauny dzięki swej wiedzy i doświadczeniu, zdobytym wskutek naukowej, administracyjnej lub innej odpowiedniej działalności.

2. Każda ze Stron reprezentowana na konferencji ma jeden głos, przy czym wszystkie zalecenia są przyjmowane zwykłą większością oddanych głosów, z zastrzeżeniem, że co najmniej połowa Stron bierze udział w głosowaniu.

Artykuł 9

1. Powołuje się Stałe Biuro, które będzie zajmowało się sprawami wynikającymi z niniejszej Konwencji. W pracach Biura powinny uczestniczyć osoby o wysokich kwalifikacjach

merytorycznych i organizacyjnych, potrafiące podołać zadaniom Konwencji.

2. Do obowiązków Stałego Biura należy w szczególności:

a) współdziałanie w zwoływaniu i organizowaniu konferencji przewidzianych w artykule 7,

b) prowadzenie Rejestru CPA oraz przyjmowanie od Stron informacji przewidzianych w artykule 3.7., o wszelkich wpisach do Rejestru albo rozszerzeniach lub korektach granic obszarów górskich, wododziałowych i bagiennych włączonych do Rejestru CPA,

c) wnioskowanie o wpisanie do Rejestru CPA obszarów górskich, wododziałowych, bagiennych oraz o uzupełnienia i zmiany w Rejestrze, a także wnioskowanie zadań i zabiegów ochronnych wynikających z ochrony tych obszarów,

d) przyjmowanie od Stron informacji przewidzianych w artykule 4.2. o wszelkich zmianach warunków ekologicznych obszarów górskich, wododziałowych i bagiennych włączonych do Rejestru CPA,

e) uznawanie za rezerwy kontynentalne (CR) obiektów chronionych, wymienionych w artykule 5.1.,

f) zawiadamianie wszystkich Stron o wszelkich zmianach w Rejestrze CPA lub o zmianach w charakterze obszarów górskich, wododziałowych i bagiennych w nim zamieszczonych oraz zapewnienie rozpatrzenia tych spraw na następnej konferencji,

g) informowanie Stron o zaleceniach konferencji dotyczących tych zmian w Rejestrze CPA lub w charakterze obszarów górskich, wododziałowych i bagiennych nim objętych, w formie biuletynu,

h) zwracanie się do Stron Konwencji, innych rządów i odpowiednich instytucji międzynarodowych o materiały i dane, w tym zdjęcia satelitarne dotyczące zagadnień ochrony i zagrożeń obszarów górskich, wododziałowych i bagiennych oraz o ich opracowywanie i analizę,

i) obsługa CPAF, wymienionego w artykule 10.1., oraz wnioskowanie jego rozdziału na poszczególne zadania i zabiegi ochronne dotyczące obszarów górskich, wododziałowych i bagiennych,

j) współpraca z instytucjami naukowymi oraz ze stowarzyszeniami merytorycznymi i kulturalnymi, wśród nich z bankami genów, ogrodami zoologicznymi i botanicznymi, mogącymi wspierać programowo niniejszą Konwencję.

Artykuł 10

1. Ustanawia się Fundusz Kontynentalnych Obszarów Chronionych Eurazji, Afryki i Ameryki Łacińskiej (CPAF), który będzie obsługiwany przez komórkę finansową Stałego Biura wymienionego w artykule 9 niniejszej Konwencji. Na CPAF składają się składki członkowskie Stron oraz wszelkiego rodzaju darowizny i dotacje pochodzące z różnych źródeł, jak np. od organizacji, osób prywatnych i innych rządów, szczególnie państw wysokorozwiniętych.

2. CPAF służy do finansowania lub dotowania programów, zadań i zabiegów ochronnych wynikających z celów Konwencji, a dotyczących obszarów górskich, wododziałowych i bagiennych objętych Rejestrem CPA, a także w pewnych przypadkach takich obszarów, które nie są nim objęte.

Priorytetowo finansowane przez CPAF winny być strategiczne cele Konwencji przekraczające możliwości pojedynczych państw oraz cele doraźne, jeśli byłyby kluczowymi w ochronie większych obszarów.

Artykuł 11

1. Niniejsza Konwencja jest otwarta do podpisania na czas nieokreślony.

2. Każde państwo i regionalna organizacja integracji gospodarczej może stać się Stroną niniejszej Konwencji przez:

- a) podpisanie bez zastrzeżenia ratyfikacji,
- b) podpisanie z zastrzeżeniem ratyfikacji i późniejszą ratyfikacją,
- c) przystąpienie.

3. Ratyfikacja lub przystąpienie następuje przez złożenie dokumentu ratyfikacyjnego lub dokumentu przystąpienia Sekretarzowi Generalnemu ONZ, zwanego dalej Depozytariuszem.

Artykuł 12

1. Niniejsza Konwencja wejdzie w życie po upływie trzech miesięcy od dnia, w którym co najmniej sześć Państw stanie się Stronami niniejszej Konwencji, zgodnie z postanowieniami artykułu 11.2.

2. Następnie niniejsza Konwencja wejdzie w życie w stosunku do każdej z umawiających się Stron po upływie trzech miesięcy od daty jej podpisania bez zastrzeżenia ratyfikacji albo złożenia dokumentu ratyfikacyjnego lub dokumentu przystąpienia.

Artykuł 13

1. Niniejsza Konwencja pozostanie w mocy na czas nieokreślony.

2. Każda ze Stron może wypowiedzieć niniejszą Konwencję w drodze pisemnego zawiadomienia, skierowanego do Depozytariusza, po upływie pięciu lat od daty wejścia w życie Konwencji w stosunku do tej Strony.

Wypowiedzenie nabierze mocy po upływie trzech miesięcy od dnia otrzymania tego zawiadomienia przez Depozytariusza.

3. Postanowienia niniejszej Konwencji nie będą sprzeczne z żadnymi międzynarodowymi porozumieniami z wyjątkiem sytuacji, gdy realizacja tych porozumień zagrażałaby poważnie zasobom wody słodkiej i dzikiej przyrodzie na obszarach górskich, wododziałowych i bagiennych Eurazji, Afryki i Ameryki Łacińskiej objętych Konwencją.

Artykuł 14

1. Depozytariusz będzie informował możliwie najszybciej wszystkie Państwa, które podpisały niniejszą Konwencję lub do niej przystąpiły, o:

- a) podpisaniu Konwencji,
- b) złożeniu dokumentów ratyfikacyjnych Konwencji,
- c) złożeniu dokumentów przystąpienia do Konwencji,
- d) dacie wejścia w życie Konwencji,
- e) zawiadomieniach o wypowiedzeniu Konwencji.

2. Po wejściu w życie niniejszej Konwencji, Depozytariusz zarejestruje ją w Sekretariacie Organizacji Narodów Zjednoczonych zgodnie z artykułem 102 Karty Narodów Zjednoczonych, na dowód czego upoważnieni w tym celu podpisali niniejszą Konwencję.

Sporządzono w dnia roku, w jednym, oryginalnym egzemplarzu w językach – angielskim,

francuskim, rosyjskim, hiszpańskim, arabskim, chińskim; egzemplarz ten zostanie złożony Depozytariuszowi, który prześle należycie uwierzytelnione odpisy wszystkim umawiającym się Stronom.

**Kontynentalne obszary chronione (CPA)
Eurazji, Afryki i Ameryki Łacińskiej,
mające znaczenie w ochronie wody słodkiej
i dzikiej przyrody (koncepcja)**

Afryka

- 1. Kontynentalny Obszar Chroniony Atlasu,**
- 2. Kontynentalny Obszar Chroniony Gór i Wyżyn Centralnej Sahary (Ahaggar, Tassili-n-Ajjer, Adrar des Iforas, Air, Tibesti),**
- 3. Kontynentalny Obszar Chroniony Gór SE Sahary i Sudanu (Darfur, Ennedi, Ouaddai, Al-Uwaynat),**
- 4. Kontynentalny Obszar Chroniony Kotliny Czadu (Jez. Czad i Jez. Fitri),**
- 5. Kontynentalny Obszar Chroniony Kotliny Górnego Nilu (w tym Sudd),**
- 6. Kontynentalny Obszar Chroniony Kotliny Środkowego Nigru (Delta Wewnętrzna),**
- 7. Kontynentalny Obszar Chroniony Gór, Wyżyn i Terenów Przymorskich Afryki Zachodniej (Fouta Djallon i sąsiednie tereny – głównie Liberii, Sierra Leone i Wybrzeża Kości Słoniowej),**
- 8. Kontynentalny Obszar Chroniony Gór Togo i Beninu (góry Togo i Atacora, tereny Parków Narodowych: Pendjari i W),**
- 9. Kontynentalny Obszar Chroniony Dolnego Biegu i Deltę Nigru,**
- 10. Kontynentalny Obszar Chroniony Gór i Wyżyn Afryki Środkowo-Zachodniej (Adamaoua, Jos Plateau, Azande, wulkan Kamerun, masywy i tereny przymorskie Gabonu i Konga),**
- 11. Kontynentalny Obszar Chroniony Kotliny Konga,**
- 12. Kontynentalny Obszar Chroniony Abisomalii (tereny przymorskie Morza Czerwonego od Egiptu do Erytrei, Danakil, Wyżyna Abisyńska, Płw. Somalijski, Sokotra, północna Kenia z Jeziorem Rudolfa i górą Marsabit),**

13. **Kontynentalny Obszar Chroniony Gór i Wyżyn Afryki Wschodniej** (pogranicze Kenii i Tanzanii – równina Serengeti, góry: Kilimandżaro, Meru, Kenia, Elgon, Langai, Uluguru, Usambara; Jeziora: Wiktorii, Kioga, Natron, Eyasi),
14. **Kontynentalny Obszar Chroniony Gór i Jezior Afryki Środkowo-Wschodniej** (Góry: Błękitne, Ruwenzori, Mitumba; Jeziora: Alberta, Edwarda, Kivu, Jerzego, Tanganika, Mweru),
15. **Kontynentalny Obszar Chroniony Afryki Południowo-Wschodniej** (południowa Tanzania z Jez. Rukwa i dorzeczem Ruaha, wschodnia Zambia z Jez. Bangweulu i górami Muchinga, Jez. Malawi (Niasa), północny Mozambik z terenami przymorskimi, góry Inyanga, dolny bieg Zambezi),
16. **Kontynentalny Obszar Chroniony Afryki Południowo-Zachodniej** (góry Upenda, Wyż. Bie, Próg Lunda, zachodnia Zambia z dorzeczem Kafue i górnym biegiem Zambezi, Namib, Kalahari – część, w tym Delta Okawanego i Makgadikgadi),
17. **Kontynentalny Obszar Chroniony Afryki Południowej** (Góry Przylądkowe i Smocze),
18. **Kontynentalny Obszar Chroniony Madagaskaru.**

Ameryka Łacińska

1. **Kontynentalny Obszar Chroniony Zachodniego i Północno-Wschodniego Meksyku** (Płw. Kalifornijski, Sierra Madre Occidental, Bolsony, Sierra Madre Oriental),
2. **Kontynentalny Obszar Chroniony Jukatanu** (Płw. Jukatan, południowo-wschodni Meksyk, północna Gwatemala, północna Belize),
3. **Kontynentalny Obszar Chroniony Gór Wulkanicznych Mezoameryki** (południowy Meksyk, południowa Gwatemala, zachodnia Nikaragua, Kostaryka, zachodnia Panama),
4. **Kontynentalny Obszar Chroniony Gór Wielkich Antyli** (Góry Kuby, Haiti i Jamajki),
5. **Kontynentalny Obszar Chroniony Dolnego Biegu i Delt Orinoko,**
6. **Kontynentalny Obszar Chroniony Wyżyny Gujańskiej** (z Pico de la Neblina i Tumucumaque),

7. **Kontynentalny Obszar Chroniony Niziny Amazonki** (Maynas i Selvas, w tym ujście Amazonki z wyspą Marajo),
8. **Kontynentalny Obszar Chroniony Andów Północnych** (Andy Wenezuelskie i Kolumbijsko-Ekwadorskie z terenami przymorskimi Pacyfiku),
9. **Kontynentalny Obszar Chroniony Andów Środkowych** (Andy Peruwiańsko-Boliwijskie; w tym Altiplano, Jez. Titicaca i Jez. Poopo, tereny przymorskie Pacyfiku),
10. **Kontynentalny Obszar Chroniony Andów Chilijsko-Argentynskich** (w tym Atacama i Salary),
11. **Kontynentalny Obszar Chroniony Andów Patagońskich,**
12. **Kontynentalny Obszar Chroniony Mato Grosso** (Mato Grosso Plateau, Maracaju, Roncador, Cachimbo, Parecis),
13. **Kontynentalny Obszar Chroniony Wyżyny Brazylijskiej** (część Wyżyny Brazylijskiej zawarta między rzekami San Francisco, Paranaíba i Araguaia, w tym grzbiet Espigao Mestre),
14. **Kontynentalny Obszar Chroniony Pantanal i Gran Chaco.**

Eurazja

1. **Kontynentalny Obszar Chroniony Syberii Zachodniej** (Nizina Zachodniosyberyjska z bagnem Wasjuganie),
2. **Kontynentalny Obszar Chroniony Syberii Wschodniej** (Wyżyna Środkowsyberyjska z dorzeczem Jeniseju i Leny oraz Góry: Putorana, Jabłonowe, Stanowe z pasmem Stanowym, jez. Bajkał),
3. **Kontynentalny Obszar Chroniony Syberii Północno-Wschodniej** (Góry: Wierchojańskie, Czerskiego, Kółymskie, Dżugdżur oraz Nizina Wschodniosyberyjska),
4. **Kontynentalny Obszar Chroniony Kamczatki** (Płw. Kamczatka i Kuryle),
5. **Kontynentalny Obszar Chroniony Dalekiego Wschodu** (Dorzecze Amuru i Góry: Wielki i Mały Chingan, Burejskie, Sichte-Alin, wschodniej Mandżuri i północnej Korei; Sachalin),
6. **Kontynentalny Obszar Chroniony Gór Azji Środkowej** (Ałtaj, Sajany, Changaj, Tarbagataj, Dżungaria – część, Gobi),

7. **Kontynentalny Obszar Chroniony Tien-Szanu i Kotliny Kaszgarskiej** (góry Tien-Szan, jez. Bałchasz, dorzecze Tarymu z jez. Łop-Nor, pust. Takla-Makan),
8. **Kontynentalny Obszar Chroniony Pamiru i Hindukuszu** (Pamir, Hindukusz, Ałaj i góry zachodniego Pakistanu),
9. **Kontynentalny Obszar Chroniony Tybetu** (Tybet, Karakorum, Kunlun, Ałtyn-Tag, Nan-Szan, Cajdam),
10. **Kontynentalny Obszar Chroniony Dorzecza Huang-Ho** (Górna i Środkowa część dorzecza Huang-Ho, pust. Ałaszan, Wyżyna Ordos, góry Cinglin-Szan),
11. **Kontynentalny Obszar Chroniony Himalajów,**
12. **Kontynentalny Obszar Chroniony Gór Chin Południowo-Zachodnich i Indochin** (góry Syczuanu i Yunnanu z górnymi dorzeczami: Jalun, Jangcy, Mekong, Seluin, Irawadi; góry: północno-wschodniej Birmy, Laosu, Annamskie w Wietnamie i niektóre tereny Kambodży oraz góry Arakanjoma i niektóre tereny Assamu),
13. **Kontynentalny Obszar Chroniony Sumatry i Gór Jawy** (góry i tereny bagienne Sumatry, wybrane łańcuchy górskie Jawy i niektóre tereny Małych Wysp Sundajskich),
14. **Kontynentalny Obszar Chroniony Borneo i Celebesu** (Borneo, Celebes, Molukki),
15. **Kontynentalny Obszar Chroniony Nowej Gwinei** (Nowa Gwinea z Aru, Nową Brytanią, Nową Irlandią i wyspą Bougainville),
16. **Kontynentalny Obszar Chroniony Półwyspu Indyjskiego** (Ghaty Wschodnie – głównie część między rzekami Godaweri a Mahanadi, teren źródłowy Narmady, Nilgiri i góry Cejlonu),
17. **Kontynentalny Obszar Chroniony Indii Północno-Zachodnich** (Pust. Thar i tereny przyległe w Radżastanie, Rann of Kutch i część Płw. Kathiawar),
18. **Kontynentalny Obszar Chroniony Gór i Wyżyn Azji Południowo-Zachodniej** (Elburs, Tałysz, Wyżyna Armeńska z jez. Wan i górą Ararat, góry: Kurdystanu, Zagros, Kopet-Dag; południowo-wschodnia Turkmenia, Wyżyna Irańska, Pust. Lota, góry i wyżyny zachodniego i południowego Afganistanu oraz Beludżystanu; w tym Mekran i Góry Sulejmańskie),
19. **Kontynentalny Obszar Chroniony Uralu,**
20. **Kontynentalny Obszar Chroniony Jezior Kaspijskiego i Aralskiego** (Jez. Kaspijskie, dolny bieg i delta Wołgi, Wyżyna Nadwołżańska, Nizina Nadkaspijska, dolny bieg Uralu i Emba, Jez. Aralskie z ujściowymi odcinkami Amu-darii i Syr-darii; Ustiurt),

21. **Kontynentalny Obszar Chroniony Kaukazu i Gór Czarnomorza** (Wielki Kaukaz i Mały Kaukaz z jez. Sevan, góry Krymu, Góry Pontyjskie),
22. **Kontynentalny Obszar Chroniony Gór Wschodniego Śródziemnomorza** (Taurus oraz góry: Libanu, Syrii i Cypru),
23. **Kontynentalny Obszar Chroniony Dolnego Biegu Tygrysu i Eufratu** (w tym Szatt el Arab oraz okoliczne stałe i okresowe jeziora i zbiorniki),
24. **Kontynentalny Obszar Chroniony Półwyspu Arabskiego** (góry Dżebel Achdar w Omanie, góry Dżebel Szefa i Hidżaz w zachodniej Arabii oraz góry Jemenu i Hadramaut, tereny przy morskim Morzu Czerwonym),
25. **Kontynentalny Obszar Chroniony Gór, Półwyspów i Wysp Europejskiego Śródziemnomorza** (góry: Kantabryjskie, Betyckie, Apeniny Środkowe i Południowe oraz góry: Korsyki, Sardynii, Sycylii, Peloponezu, Krety i Płw. Gargano),
26. **Kontynentalny Obszar Chroniony Półwyspu Bałkańskiego** (Góry Dynarskie z Pobrzeżem Dalmatyńskim, Albańskie, Pindos, Stara Planina, Rodopy i Pirin),
27. **Kontynentalny Obszar Chroniony Karpat Wschodnich i Południowych** (w tym Wyżyna Transylwańska z Górami Bihorskimi),
28. **Kontynentalny Obszar Chroniony Polesia** (z Puszcza Białowieską),
29. **Kontynentalny Obszar Chroniony Wałdaju** (wraz z niziną wokół jez. Ilmen),
30. **Kontynentalny Obszar Chroniony Rosji Północnej** (rosyjska Karelia, dorzecza Północnej Dwiny i Peczory).
31. **Kontynentalny Obszar Chroniony Dolnego Biegu i Delt Dunaju** (z limanami na Nizinie Czarnomorskiej).

SUMMARY

A project of the convention on mountain, watershed and marshy areas in Eurasia, Africa and Latin America, important for conservation of fresh water and wildlife in continental scale

The presented preliminary project of the convention on mountain, watershed and marshy areas in Eurasia, Africa and Latin America, important for conservation of fresh water and wildlife in continental scale

is an attempt to resist undesirable tendencies concerned nature and natural resources. Simultaneously, it is a concept of nature conservation on a global scale.

Conservation of areas which are strategic sources of fresh water, such as mountains and watershed, have no legal background on a global scale. The presented convention is to fill this gap. Nature reserves and national parks, which have been created for a number of decades, are too small in relation to the total areas of the continents. In view of this, the project of a new convention propounds a functional division of the areas of continents into protected ones (Continental Protected Areas) where the whole of nature will be protected, and particularly fresh water resources, and economic ones. The project is concerned with poorer economically developed regions of the world where large nature areas have still been preserved, that is with Asia, Eastern and in part Southern Europe, Africa and Latin America. The advanced countries of West Europe and North America, and even Australia and polar areas have intentionally been neglected. The extensive Continental Protected Areas (CPA), with precisely defined boundaries, are a new form of conservation and a basis for a protection network as proposed in the Convention (article 3.1.). Depending on the accepted variant, they may cover from 20% to 30% of the total areas of continents.

The CPA include mainly mountain, watershed and marshy areas (for example, Himalayas, Caucasus, Guiana Upland, Congo Basin). The construction of the Convention allows, however, other neighbouring areas to be included. The status of CPA will correspond to that of areas of protected landscape, or even partial nature reserves. Within CPA the network of traditional protected areas, national parks and reserves, will be developed. Depending on the area and function within the Convention, these sites may be given a status of continental reserves (article 5.1.). Continental reserve is not a new form of protection, as CPA is, but this name raise the rank of such sites as biosphere reserves and world heritage sites. The article 10.1. of the Convention defines the principles of its financing through establishment of a special fund.

The projected Convention is an attempt to integrate nature conservation into the economy on a global scale. As an international document, it would start a new direction in the economic development of less advanced regions, with respect for nature and natural resources, and particularly fresh water.